

УДК 08
ББК 94
В 932

Рассмотрено и рекомендовано к изданию:

Решение Оргкомитета конференции
«Современная научная идея '2020»
№ 14 от 8 декабря 2020 года

Общее научное руководство:
д.т.н., профессор А.Г. Шibaев

Ответственный исполнитель:
к.т.н. С.В. Куртиенко

В 932 **Высокие научные цели '2020: Сборник тезисов.** – Минск: Ёлнать, 2020 –
50 с.: рис., табл.
(Серия «SWorld-Bel Conference proceedings»)

УДК 08

ББК 94

DOI: 10.30889/2708-258X.2020-14-00

© Коллектив авторов, 2020

CID: BE14-003

**RESEARCH OF NEEDS OF EDUCATORS ON IMPROVEMENT OF EDUCATIONAL MODULES ON ADVANCED TRAINING COURSES.
ДОСЛІДЖЕННЯ ПОТРЕБ ОСВІТЯН ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ МОДУЛІВ НА КУРСАХ ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ.**

Shopina Maryna Oleksandrivna / Шопіна М. О.,

Candidate of psychological sciences /кандидат психологічних наук,

ORCID ID 0000-0002-1637-3480

Yakunin Yaroslav Yuriyovych / Якунін Я. Ю.,

Candidate of chemical sciences /кандидат хімічних наук,

ORCID ID 0000- 0001-5421-0546

Institute of post-graduate education of Kiev University after Boris Grinchenko, Kiev, Ukraine

Інститут післядипломної освіти

Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна.

Анотація. У статті розглядається дослідження запитів учителів різних спеціальностей на курсах підвищення кваліфікації. У зв'язку з карантинними обмеженнями, за результатами опитування, побажання вчителів було ураховано для створення дистанційних навчальних модулів для слухачів курсів підвищення педагогічної кваліфікації.

Ключові слова: учитель, курси підвищення кваліфікації, післядипломна освіта.

Abstract. The article examines the study of requests from teachers of different specialties in advanced training courses. Due to quarantine restrictions, according to the results of the survey, the wishes of teachers were taken into account for the creation of distance learning modules for students of advanced training courses.

Key words: teacher, advanced training courses, postgraduate education.

Вступ.

На сучасному етапі модернізації системи освіти й виховання в Україні особливої гостроти й актуальності набувають питання підвищення педагогічної майстерності вчителів загальноосвітніх шкіл. Одним із пріоритетних напрямків реформування вищої професійної освіти, визначеної в Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, поставлено завдання підготовки фахівців, здатних до творчої професійної діяльності.

Основний текст.

На курсах підвищення кваліфікації в Інституті післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка для учителів усіх спеціальностей та вихователів ЗДО з 2017 року було розроблено і впроваджено вибіркового модуль з використанням практичних технік арт-терапії: «Арт-терапія для діагностики і корекції емоційного стану та розвитку творчого потенціалу дітей і дорослих». Головне завдання представленого модулю полягає у тому, щоб надати слухачам більше корисної інформації за короткий час та показати їм практичне впровадження отриманих на курсах знань. Під час проходження модулю, з учителями та вихователями ЗДО розглядаються основні принципи проведення та інтерпретації арт-терапевтичних методик. Зазначається, на що в першу чергу треба звернути увагу в малюнках дітей. Також слухачам пояснюють, що після закінчення виконання кожного етапу методики необхідно поговорити з дитиною про її малюнок, щоб уникнути можливих неправильних висновків про її внутрішній стан. Наприклад, певні елементи, що можуть означати наявність у дитини стану агресії або

тривожності, можуть бути присутні на малюнку просто тому, що дитина психологічно не була налаштована на виконання завдання і щось перехопило її увагу, або подивилася, що малює її сусід. Часто буває, що інтерпретатор малюнку просто не розуміє символізм закладений маленьким «художником» у недосконалі, з точки зору дорослої людини, елементи малюнку.

З метою підвищення ефективності запропонованого модулю було проведено дослідження, у якому взяли 840 учителів різних спеціальностей та вихователі ЗДО. Слухачам курсів було запропонувати дати відповідь на такі питання.

1. Чи знаєте Ви, що таке арт-терапія?
2. З яких джерел Ви дізналися про терапію мистецтвом?
3. Які напрямки арт-терапії Ви знаєте?
4. Які напрямки арт-терапії Ви вже використовували на практиці?
5. З якими техніками і прийомами арт-терапії Ви б хотіли познайомитися на курсах підвищення кваліфікації?

За результатами опитування було отримано такі результати. Більшість слухачів, а саме 96 % знають що таке арт-терапія. На друге запитання всього 8 % респондентів зазначили, що дізнались про арт-терапію із професійних курсів; 63 % - почули про неї із Інтернет ресурсів; 26 % відмітили, що дізнались про терапію мистецтвом з телевізійної передачі; 3 % вказали, що їм важко згадати де саме вони могли почути про терапію мистецтвом. Тому ми вважаємо, що дуже важливо саме на курсах підвищення кваліфікації, навчати педагогічних працівників методам і принципам арт-терапевтичних технік, тому що у Інтернет джерелах та телевізійних передачах це питання частіше розглядається в інформаційно-розважальному жанрі. На третє та четверте запитання близько 60 % учителів указали, що знають і використовують музикотерапію, казкотерапію, пісочну терапію, тобто основні напрямки арт-терапії. Також більшість слухачів (93 %) на п'яте запитання виявили бажання дізнатись нових і незвичайних технік арт-терапії на курсах підвищення кваліфікації та дізнатись більше про можливості казкотерапії і пісочної терапії.

На виконання побажань слухачів наших курсів, у 2020 році було створено два окремі модулі: з вивчення різних арт-терапевтичних методик, та про використання казкотерапії у роботі з дітьми 3-х - 9-ти років. Через введення карантинних обмежень ці модулі було перенесено на дистанційну платформу.

У новому дистанційному модулі, що характеризує загальні принципи і техніки арт-терапії, описуються переваги використання даного методу з дошкільниками, а також надаються загальні рекомендації щодо його використання. Модуль включає три тематичних заняття. У межах першої теми слухачам курсів представлено п'ять універсальних арт-терапевтичних вправ, які можна опрацювати з дітьми у будь-яких життєвих ситуаціях. Друга тема містить практичний матеріал, який корисно буде застосувати, якщо у групі є дитина, яка має посттравматичний стресовий розлад після розлучення батьків. Остання вправа надає можливість отримати уявлення про стан стосунків у сім'ї, що формує психологічну атмосферу для дитини, а ігрова форма дозволяє встановити контакт з дитиною, визначити її емоційний стан та ставлення до

кожного з батьків без зайвого емоційного навантаження. У третій темі демонструється багатоманітність арт-терапевтичних прийомів у роботі з дошкільниками. Досить часто, коли ми говоримо із слухачами про техніки арт-терапії, вони уявлять собі лише малюнкові методики. Але палітра арт-терапевтичних методів набагато ширша. Тож, у межах третьої теми модуля слухачі знайомляться з такими техніками як краплетерапія, ниткографія, монотипія, а також кляксографія.

Відгуки, що залишили слухачі даного курсу, показали підвищений інтерес до вправ, які орієнтовані на роботу з дітьми з посттравматичним стресовим розладом. Як зазначили самі слухачі модулю, найчастіше цей розлад спостерігається на тлі розлучення батьків. Також, автором модулю було отримано кілька приватних запитань з приводу роботи з дітьми, в яких помер один з батьків. З кожним слухачем, хто мав особисті запитання, було проведено індивідуальну асинхронну on-line консультацію і надіслано додаткові методики, що призначені для роботи з дітьми, які опинились у специфічних несприятливих психологічних умовах.

Також на дистанційній платформі було розміщено модуль «Казкотерапія у роботі з дітьми 3-х - 9-ти років». У модулі розглядаються загальні принципи опрацювання терапевтичних казок. Також, цікавим для слухачів виявився алгоритм створення казки для самостійного опрацювання та рекомендації для створення терапевтичної казки разом із дитиною. Крім того, у модулі наведено приклади написання казки з використанням прийому персоніфікації проблеми; описані засоби трансформування сюжету казки. Також у модулі представлено 12 готових терапевтичних казок на будь-які випадки для опрацювання з дітьми 3-9 років. Матеріал орієнтований на вихователів ЗДО та вчителів початкових класів.

Висновки.

У процесі зворотного зв'язку за представленим дистанційним модулем, найбільшою популярністю користуються готові терапевтичні казки, вчителі і вихователі ЗДО також надсилали свої авторські казки, тому у модулі у найближчий час з'явиться розділ, де будуть розміщені кращі матеріали слухачів курсів. Зараз за бажанням учителів та вихователів ЗДО для розміщення на дистанційній платформі готується новий модуль із використанням технік пісочної терапії. У модулі планується надати слухачам готові розвиваючі методики для роботи із дітьми та узагальнити досвід використання піскової терапії.

Література.

1. Шопіна М.О. Вивчення запитів вчителів початкових класів з метою покращення якості курсів підвищення кваліфікації у 2018-2019 навчальному році. // Збірник центру наукових публікацій «Велес» за матеріалами IV міжнародної науково-практичної конференції 3 частина: «Інноваційні підходи і сучасна наука», м. Київ: збірник статей (рівень стандарту, академічний рівень), 2018. – С. 67-70.

2. Шопіна М.О. Вивчення потреб Вихователів ДНЗ у необхідності здобутку нових знань з питань розвитку творчого потенціалу дітей дошкільного віку. // Збірник центру наукових публікацій «Велес» за матеріалами IV міжнародної науково-практичної конференції 1 частина: «Весняні наукові читання», м. Київ: збірник статей (рівень стандарту, академічний рівень), 2018. – С. 104 – 107.

3. Шопіна М.О., Якунін Я.Ю. Формування нової парадигми освіти в умовах карантинних обмежень // Шляхи розвитку науки в сучасних кризових умовах: тези доп. I міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 28-29 травня 2020 р. – Дніпро, 2020. – Т.2. – С. 591- 592.